

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

VII.501.68.2018.AT

**Pan
Dariusz Piontkowski
Minister Edukacji Narodowej**

W dniu 21 stycznia 2019 r. zwróciłem się do Pani Anny Zalewskiej, ówczesnej Minister Edukacji Narodowej, w sprawie otrzymywanych przeze mnie skarg dotyczących nadmiernego obciążenia uczniów zadawanymi zadaniami domowymi.

Z uwagi na sygnały o nadmiernym obciążeniu uczniów obowiązkami szkolnymi, mającymi negatywny wpływ na życie całych rodzin, apelowałem do Pani Minister o analizę problemu w świetle najnowszych badań naukowych. Niektóre z nich wskazywały, że zadania domowe nie zawsze pomagają w procesie uczenia się. Mogą natomiast doprowadzić do wzrostu zniechęcenia uczniów i pogłębienia się nierówności społecznych. Wcześniej w sprawie nadmiaru zadań domowych interweniował również Rzecznik Praw Dziecka.

W odpowiedzi z dnia 1 lipca 2019 r. (znak DKO-WEK.4019.22.2019.MR) Pan Maciej Kopeć, podsekretarz stanu w MEN, przypomniał, że to nauczyciel organizujący proces dydaktyczno-wychowawczy decyduje o tym, czy i jakie prace domowe zadawać swoim uczniom. Za zgodność sposobu określania wymagań edukacyjnych z obowiązującymi przepisami oraz statutem szkoły odpowiada dyrektor szkoły w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego. W ocenie MEN sposobów na dobrą organizację

zadań domowych należy zawsze poszukiwać na poziomie szkoły i regulować te kwestie w przepisach wewnętrznych.

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich podzielam stanowisko, że najlepsze rozwiązania powstają poprzez wspólne ustalanie zasad, przy poszanowaniu opinii i praw wszystkich osób, których będą one dotyczyć. Wielu nauczycieli, rodziców i uczniów zgodzi się z tezą, że zadania domowe są nieodłącznym elementem systemu oświatowego i stanowią jedno z kluczowych narzędzi kształcenia pozostających w dyspozycji nauczycieli. Nadal jednak dostrzegam potrzebę promowania innego podejścia do zadań domowych, wynikającego z głębszej refleksji nad ich celem i jakością.

Z uwagi na powyższe, w ostatnim czasie, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich podjęło współpracę z edukacyjnymi organizacjami społecznymi w celu opracowania materiałów, które stanowiłyby zachętę do podjęcia dyskusji na temat zadań domowych na poziomie szkół. W wyniku spotkań powstał projekt #zadaNIEdomowe¹, w ramach którego proponujemy opracowanie reguł dotyczących pracy w domu, tak, aby była ona rzeczywiście dostosowana do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów danej szkoły. Ważne, aby w proces ten zaangażowani byli wszyscy członkowie społeczności szkolnej, gdyż może to stanowić doskonałą lekcję na temat funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego oraz ochrony praw człowieka i obywatela. Uprzejmie proszę Pana Ministra o zapoznanie się z dołączonymi materiałami.

Warto podkreślić, że projekt #zadaNIEdomowe wychodzi naprzeciw rekomendacjom przedstawionym w raporcie „Szkoła dla Innowatora. Kształtowanie Kompetencji Proinnowacyjnych”, opracowanym na zlecenie Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii w 2018 r. Wymienia się wśród nich:

- dawanie uczniom możliwości wyboru zajęć dodatkowych, fakultatywnych, ewentualnie indywidualnych ścieżek nauczania, także w zakresie przedmiotów, treści, metod i intensywności zgłębiania tematów, które są dla każdego z nich interesujące, tak żeby jak najwcześniej mogli rozpoznać swoje zainteresowania,

¹ Więcej: <https://obywatele dla edukacji.org/>

- wprowadzenie pracy projektowej jako powszechnie stosowanej metody dającej szansę uczniom na skoncentrowanie się na jednym, określonym zadaniu w dłuższym okresie i wzięcie odpowiedzialności za zaplanowanie procesu i jego realizację,
- odejście od edukacji „uśredniającej” uczniów w kierunku edukacji zindywidualizowanej, dbającej o wewnętrzną motywację ucznia, proces uczenia się, tj. zdobywania holistycznej wiedzy o świecie, podkreślającej wagę relacji nauczyciel–uczeń oraz związek szkoły z życiem pozaszkolnym,
- oferowanie uczniom możliwości wyboru zamiast nakazywania wykonania z góry założonej przez nauczyciela czynności,
- ustalenie urozmaicenia nauczania („walki z nudą w szkole”) jako celu pośredniego w drodze do rozwoju kompetencji proinnowacyjnych².

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2179 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z prośbą o wsparcie opisanych działań promujących dobre praktyki w zakresie organizacji kształcenia uczniów, w szczególności zadawania prac domowych. Wierzę, że kierując się swoją wiedzą i doświadczeniem, osoby odpowiedzialne za kształt polskiej szkoły podzielą przekonanie, że przemyślane zadania domowe, oparte w większym stopniu na kreatywności i współpracy, przyczynią się do lepszej edukacji, a w efekcie do lepszego funkcjonowania naszego społeczeństwa. Będę wdzięczny za zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie.

Do wiadomości

Pan Mikołaj Pawlak

Rzecznik Praw Dziecka

Załącznik: 1

² M. Wieteska, W. Kos (red.) „Szkoła dla Innowatora. Kształtowanie Kompetencji Proinnowacyjnych”, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2018, s.163-165.